

Luchtfoto uit 1950 van het dorp Moerstraten.

Moerstraten

Door de bouw van de kerk en de school kreeg Moerstraten een centrum. Voor die tijd was er sprake van een paar huizen langs de hoofdstraat en wat verspreide boerderijen. Samen met wat cafés en winkels ondergebracht in boerderijen vormden zij eerst de gemeente Moerstraten (tot 1810) en later het dorp Moerstraten.

De oudste bebouwing is inmiddels verdwenen. Wat nog resteert is de herberg-boerderij van Thomas Lammers (Moerstraatseweg 112). Op een kaart uit 1750 staat het gebouw al aangegeven als café. Voor de woning staan drie fraaie leilinden.

In de gelagkamer van het gebouw kon vroeger ook toneel gespeeld worden. Er werd dan een tussenwand weggeschoven en de voorkamer vormde dan één geheel met de herbergruimte. De schottenwand heeft een bijzondere schildering met panelen, scharnieren, sleutelgaten en pokhouten knoppen in okerbruin en zwart.

In de gelagkamer staat nog steeds de tapkast, die volgens deskundigen van monumentenzorg gehout en gedecoreerd is. De heer H. Kurvers van de Rijksdienst voor de monumentenzorg schreef in 1988 over deze kamer: "In feite hebben we hier te maken met een mijns inziens nog complete en zeldzame 19de eeuwse herbergruimte." 1)

Ook de schoorsteen is beschilderd. Deze schildering bevat zowel profane als religieuze zaken. Links en rechts zwevende engeltjes, een groot huis, een laan met bomen, een man met een hond, een knielende vrouw bij een wegkruis en een theekoepel met een kruis. Allemaal onderdelen van deze schildering.

Monumentenzorg adviseerde toen om de gehele herberg te restaureren. "Het geheel is van veel groter belang dan de optelsom der verschillende onderdelen", schreef de heer

Kurvers.

De Vierschaer en Monumentenzorg stuurden het rapport door naar de gemeente met het verzoek om iets te ondernemen in het kader van het gemeentelijk monumentenbeleid. Ruim tweeëneenhalf jaar later heeft de gemeente echter nog geen hand uitgestoken!

KAPEL.

Een markant gebouw was vroeger 'De Kapel' op de hoek van de Moerstraatseweg en de Hellegatsestraat. Dat gebouw overleefde de bevrijding niet. Het werd zo zwaar beschadigd dat het na de oorlog niet meer werd opgebouwd.

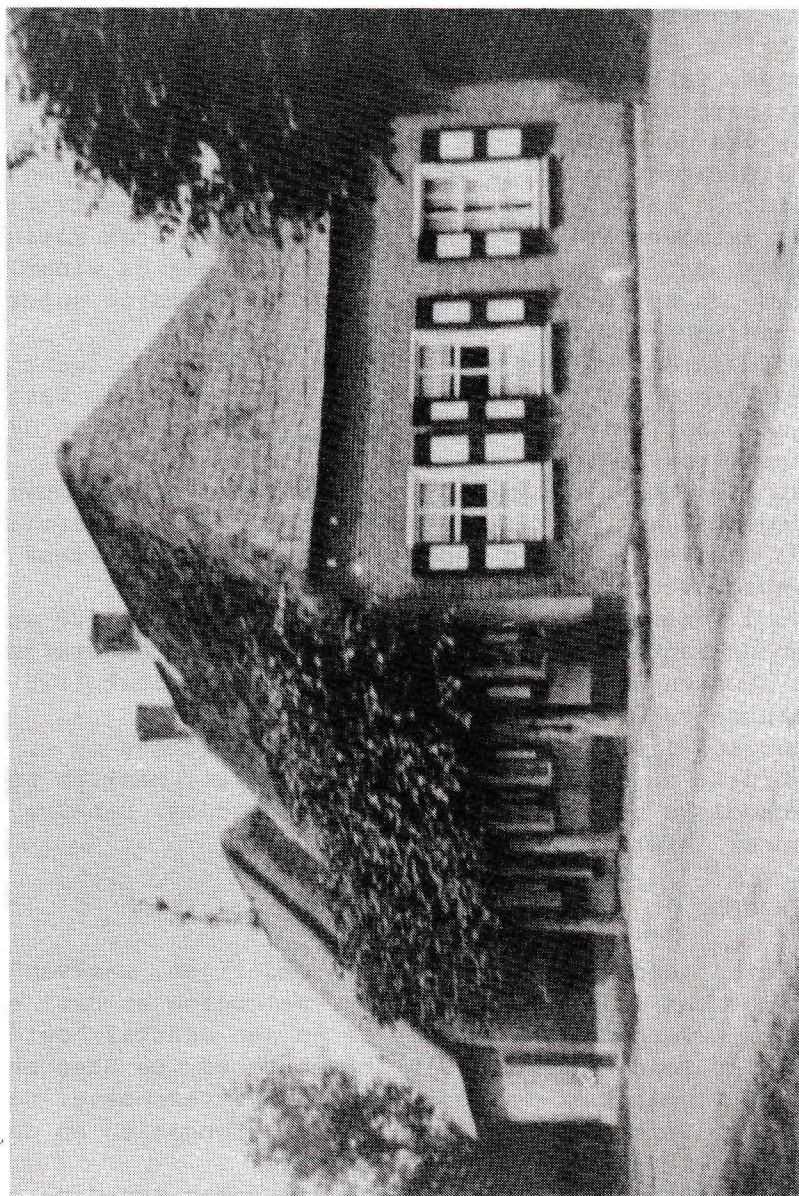
Het bouwwerk heette weliswaar 'De Kapel', maar wij zouden dat tegenwoordig een multifunctioneel gebouw noemen. Het was in achtereenvolgens of soms zelfs tegelijk gebruik als kerk, café, dorps huis en rechtszaal. In de dorpsrekeningen komen regelmatig posten voor om het gebouw op te knappen, maar we vinden ook kwesties over de verhuur van het gebouw en rechterlijke aangelegenheden die er zich afspeelden. Nadat de gemeente Moerstraten in 1810 aan Wouw werd toegevoegd werd 'De Kapel' alleen nog gebruikt als herberg. Wouw heeft het gebouw nooit als gemeentehuis of iets dergelijks gebruikt. De Moerstraatse gemeentemannen moesten maar in Wouw zien te komen!

MOERSTRAATSEWEG.

Op een luchtfoto uit 1950 van Moerstraten is de kerk te zien, met de pastorie en de school aan de ene kant van de weg, terwijl aan de andere slechts een gering aantal woningen gebouwd zijn.

De smid, twee cafés, de bakker en een kruidenier. Daarmee was de gehele dorpskern compleet.

Op 31 augustus 1926 kreeg C.Goossens te Woensdrecht toestemming voor de bouw van een woning met winkel tegenover de kerk in Moerstraten (Moerstraatseweg 84). Later kwam M. Goossens in deze winkel en daar had zijn vrouw ook een tijdlang het postkantoor. Momenteel is de winkel verbouwd tot woning en ook het postkantoor is uit het dorp verdwenen.

Een foto van "de Kapel", de woning waar de fam. Hellemons een groot deel van hun leven heeft doorgebracht. (foto: coll. gemeente Wouw).

In het boek 'Dese heerlickheijt Moerstraten' is op bladzijde 18 een foto opgenomen, gemaakt op 5 januari 1927. Het huis van C.Goossens is daarop te zien en verder een leeg stuk, daar kwam pas later bebouwing. De uitbreiding van het dorp ging na 1926 gestaag door. Een half jaar na de bouw van de woning van C.Goossens, op 19 maart 1927, kreeg J.C.Hagens te Nieuw-Vossemeer toestemming om een woonhuis met winkel en bakkerij te bouwen in Moerstraten. (Moerstraatseweg 86). De winkel was toen een stuk kleiner dan tegenwoordig. Later werd de voorkamer bij de winkel getrokken en het geheel uitgebreid tot de huidige supermarkt van René Hagens.

Het café van de familie Van Pul dateert van 1929, want vorig jaar vierde de familie het feit dat ze 60 jaar kastelein waren op Moerstraten. Willem van Pul was de man die het geheel bouwde.

De pastorie van het dorp, ook een toonaangevend gebouw, werd tegelijk met de kerk gebouwd in 1926/1927. Pastorie, kerk en sacristie werden gebouwd door Marinus Yzermans uit Prinsenhage voor de prijs van 84.720 gulden.

De school tenslotte stamt uit 1927. Op 27 maart 1926 werd het gebouw aanbesteed, terwijl de bouw van de onderwijzerswoning (tussen de school en de kerk) in september 1926 werd aanbesteed.

In de oorlog liep de school wel de nodige schade op en werd hij gebruikt om militairen in te kwartieren, maar de huidige school is uiterlijk nog weinig veranderd, behalve dan een aantal latere aanbousels.

BOERDERIJEN.

Moerstraten telde heel wat fraaie boerderijen, waarvan een aantal met een flinke geschiedenis. We noemen er hier enkele: Spreeuwenburg, De Grote Plas en een achttal boerderijen in 't Laag met namen als 't Poortgoed, De Steenen Camer, de Vlaminckshoeve, de Sepe, Hudevettershoeve, Sacx-goet, Spegelaers goet, Stranghen hoeve, Hongarien en de Drol. 2)

Spreeuwenburg en De Grote Plas bestaan heden ten dage nog, maar een aantal boerderijen in 't Laag zijn verdwenen of vervangen door andere woningen.

De pastorie van de Theresiakerk te Moerstraten gebouwd in 1927 voor pastoor van den Brûle.

Op een van die verdwenen boerderijen wil ik hier kort even ingaan. W.A.van Ham schrijft in zijn bijdrage aan 'Dese Heerlickheijt Moerstraten' (Een onderzoek naar Middeleeuws Moerstraten) over het huis met erf, schuur enz.dat bekend stond onder de naam het Poortgoed dat voor het eerst genoemd zou zijn in 1503. Ik meen een oudere vermelding gevonden te hebben. Op 4 augustus 1460 verkoopt Cornelis Metteneye (zoon van Jan (†) aan Kateline en Barbele kinderen van Jacob Os (†) meerseniër & Katelijne Allemans (†) rente op hoeve 't Poortgoed' binnen de vierschaar van Bergen en Wouwe, waarvan huurder Hendrik de Jonge. 3) Deze boerderijen in 't Laag kwamen daar nadat de betekenis van de moertering was verminderd en de gronden als bouwland waren uitgegeven.

Een boerderij die praktisch niets veranderd is, is die door P.Dekkers in de Hellegatsestraat gebouwd werd. De bouwvergunning voor deze boerderij werd bij besluit van 20 januari 1912 goedgekeurd door B.en W.van Wouw. In later jaren werd er praktisch niets aan veranderd. In de Tweede Wereldoorlog brandde de schuur af, maar die werd later herbouwd. Het duurde echter tot 1955 voor de schuur gereed kwam. Op het schuurdak werd het jaartal '1955' aangebracht. Op dit moment wordt de boerderij bewoond door Jan, Adriana en Mien Dekkers.

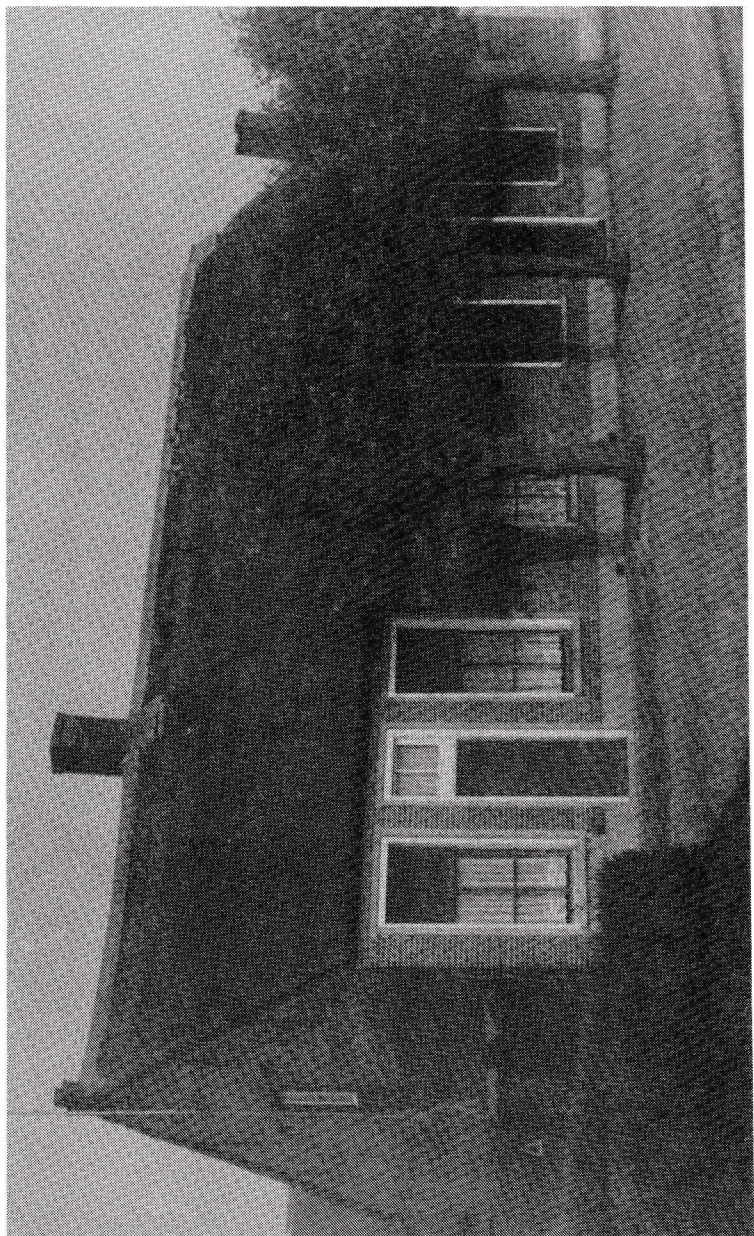
In de omgeving van Moerstraten zijn nog op meer plaatsen dergelijke boerderijen te vinden. De meeste liepen in de oorlog wel schade op, maar die werd snel na de bevrijding hersteld.

Wouw, 9 september 1990.

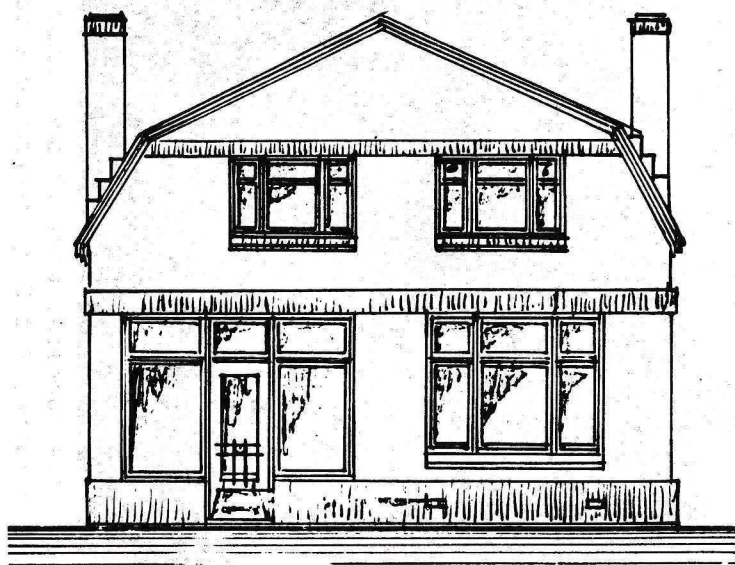
René Hermans.

AANTEKENING:

1. Voor meer informatie verwijzen we naar een artikel over de oudste herberg van Moerstraten gepubliceerd in De Viërschaer 1-'88, blz.43 t/m 45.
2. Zie 'Een onderzoek naar Middeleeus Moerstraten' door W.A.van Ham in 'Dese heerlickheijt Moerstraten'. Gemeentebestuur Wouw 1977. Blz.91-96.

Het ouderlijk huis van de familie Lammers, waar Thomas nunog woont. Destijds was het een veelbezocht café in Moerstraten. Let u op de fraaie lindebomen voor het huis.
(Foto uit de privé-collectie van Th. Lammers).

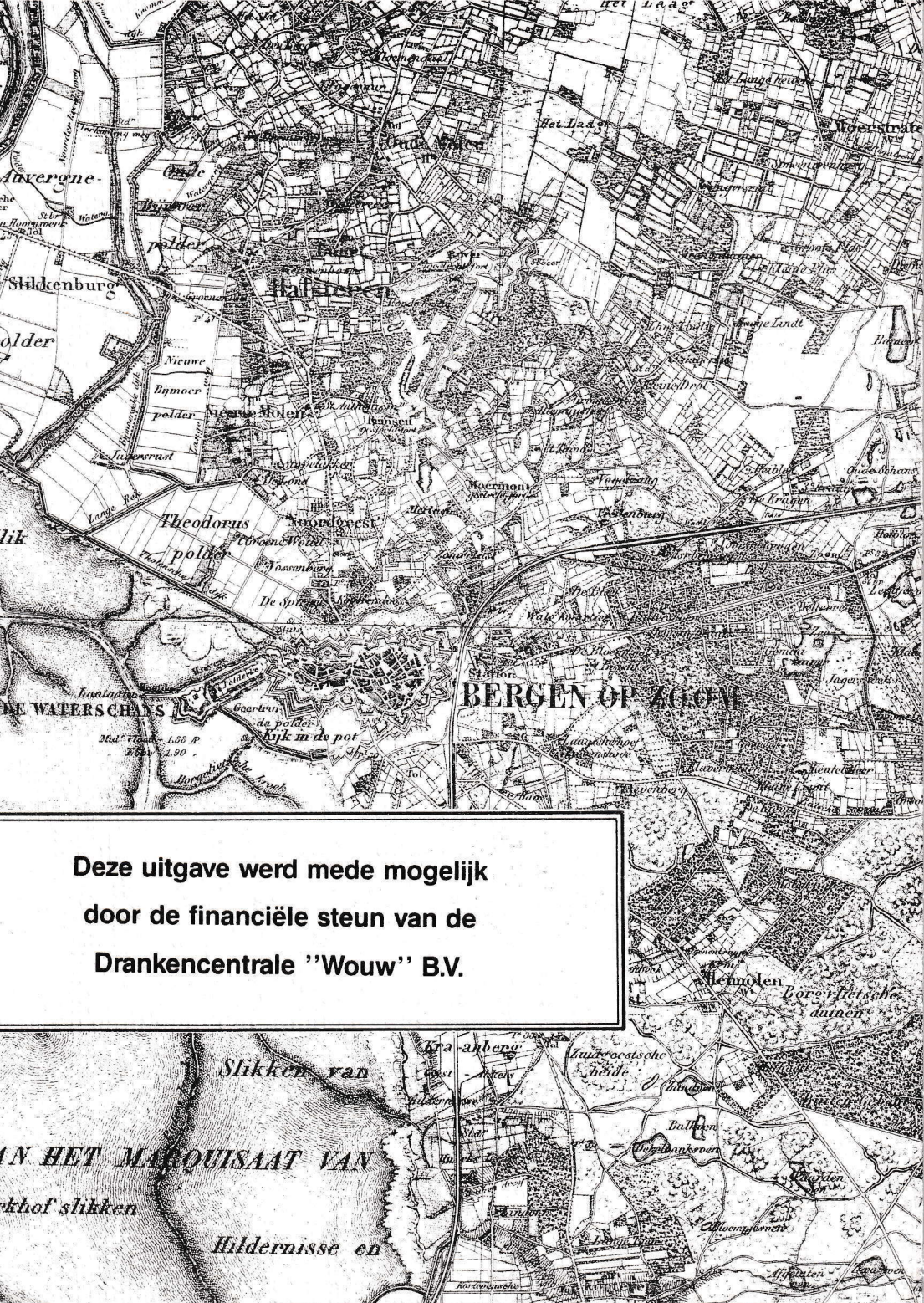
Het winkelwoonhuis gebouwd aan de Moerstraatseweg in Moerstraten in opdracht van J.C. Hagens te Nieuw-Vossemeer in 1927.

Een "totaaloverzicht" van de schildering op de schoorsteenmantel in het café van Lam-
mers te Moerstraten. Naar verluid zou het een fraai voorbeeld zijn van volkskunst uit
begin 18e eeuw. Dergelijke schilderijen zijn uitermate zeldzaam in Westbrabant.
(foto: Arno Melis).

3. Schepenbrieven Antwerpen register nr.59.fol.95V
d.d.4-8-1460.

Bij dezelfde verkoop werd rente op land in 'serboudens'
bij Bergen op Zoom tussen Adriaan Gielissen en Hendrik
Huygensland verkocht.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.